

شى جىيىڭ چەچيانىڭ زۇڭتۇڭىمەن، گرەتسىيانىڭ زۇڭلىيىمەن جەگە - جەڭگە تەلەفۇندا سۈيلىستى

(باسى 1 - بەتتە)

ەكى جاق ”بىر بەلدەۋ، بىر جولدى“ بىرگە قۇرۇ سىياقتى تۇعرلاردان ويداعىداي پايدالانىپ، نىدەتكە قارىسى اتانائۇ سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ، جۇمىستى، ۋىندىرەستى قاپلىنا كەلتىرۋىدى جانە ەكونوميكانى قايتا جاناندىردى ىلگەرلەتپ، قوس باعاستا قارجى قوسۇعا جانە ساۋدا جاساۋعا نىتتالاندىرىپ، سەلبەستىككە اناغۇرلىم كوپ جارقىن تۇيىندەردىن تۇلعالاۋعا قۇلىشۇى كەرەك.

شى جىيىڭ بىلارنى دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو — ورتا، شىعسى ەۋروپا ەلدەرى بايشىلارى كەڭەسى جەتسىكتەىرى ئتۇر بويىنشا تىناققاندىر بۇلدا، چەچيا جاقنىڭ جۇڭگو جاقپەن بىرگە قۇلىشىپ، ەكى جاقنىڭ ورتاق دامۇى ۇشىن ئپتېى دە كوپ ورايلاز. دى جارتاۋىن ۇمىت ەتەمەن. چەچيا جاقنىڭ جۇڭگو - ەۋروپا تىلدەشۇ سەلبەستىگىن كۇشەيتۇىن، ۇزارا پايدا چەتكىزىپ، بىرگە يىڭلىككە كەنەلۇدى جۇزەگە اسرۇ- دا بەلسەندى رول اتقارۇن ۇمىت ەتەمەن.

زەمان مىنالاردى قۇرىلغاندىنقى 100 جىلدە- كومۇنىستىك پارتىياسى قۇرىلغاندىنقى 100 جىلدە- مەن شىنايى قۇتتىقبايىمەن، جۇڭگونىڭ باس شۇجى شى جىيىڭنىڭ باشلىغىنىدا اناغۇرلىم زور تابىستاز- عا قول جەتكىزۇن تىلەيمەن. مەن ئوراعا شى جىيىڭنىڭ چەچيا - جۇڭگو قارىم - قاتنىاسى جونىدەگى كوزقارا- سىن قۇيتايىمەن. چەچيا جاق جۇڭگومەن بولغان دوستق سەلبەستىگىن كۇشەيتۇگە كۇش سالادى، جۇڭگو جاقپەن تەمز بايلىنىستا بولپ، كەدەرەگىلەر- دى الاستاپ، ەكى ەل قارىم - قاتنىاسىنىڭ قاۋۇمسز، بىساتى دامۇنىا شىنايى كەپىلىدك ەتۇدى قالايمەن. ەكى جاقنىڭ بىرگە قۇلىشىپ، ەكى جاقنىڭ ەكو- نوميكالىق سەلبەستىگىن جەبەۋدى ۇمىت ەتەمەن. مەن ەرقايىسى ەلدەرەڭ تىنتىماقتاسا سەلبەسىپ، لاڭكەستىك سىياقتى ەلمەيدك سىن - سايسىتارعا بىرگە توتەپ بەرۇى كەرەكنىگىن دارىپتەيمەن. چەچيا ەۋروپا وداعىن جۇڭگومەن بايالىنىستراتىن دانەكەر بولۇدى قالايدى. بەييجىڭ قىسقى وليپىسادىنىڭ تابىستى بولۇن تىلەيمەن.

شىنچۇا اگەنتىسىنىڭ 7 - ايدىڭ 7 - كۇنى بەييجىڭنە بەرگەن خابارى. مەملەكەت ئوراعاسى شى جىيىڭ 7 - ايدىڭ 7 - كۇنى كەشتە گرەتسىيانىڭ زۇڭلىى مېستوناكىسپەن تەلەفۇندا سۈيلىستى.

مېستوناكىس جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىياسى قۇرىلغاندىنقىڭ 100 جىلدىمەن قۇتتىقتادى. ول مەنلا لاردى بىلدىردى: جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىياسى جۇڭگونىڭ بولاشاعىن، تاعدىردىن وزگەرتىپ قانا قويماي، دۇنيە جۇزى دامۇنىڭ ارناسىن دا وز- گەرتتى. جۇڭگو تابىستى تۇردە نەشە جۇز مىلليون- دامان ادامدى كەدەيلىكتەن ارىلتتى، بۇل ادامزاتنىڭ العا باشۇ تارىخىدىغاى كەرەمەت سانالادى. مەن باس شۇجى شى جىيىڭنىڭ باشلىغىنىدا جۇڭگونىڭ ۇزدىكىسز تۇردە تىڭ دا ۇلى جەتسىكتىكەرگە قول جەتكىزەتىندىگىنە سەنەمەن.

شى جىيىڭ بۇعان العىس اپتا كەلىپ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيا- سى بەيىتشىلكىتى سۇيەتىن بارلىق ەلدەرمەن جانە حالقتارمەن بىرگە بەيىتشىلك، دامۇ، ادىلدىك، تۇ- راشلىدىق، ەدەموكراتىيا، ەركىندىك سىندى بۇكىل ادامزاتنىڭ ورتاق قۇندىلىمىن اسقاقتاپتى، دۇنيە جۇزى بەيىتشىلىگى جانە ادامزاتنىڭ العا باسۇى ۇشۇن اناغۇرلىم زور ۇلەس قوسادى. شى جىيىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: قا- زىرگى تاڭدا دۇنيە جۇزى 100 جىلدىق وزگەردىس جانە عاسىرلىق نىدەت توغىسقان سىن - سايسىقا ەدوپ كەلۇدە، جۇڭگو مەن گرەتسىا وركەنيەتتى بايىرىى ەلدەر، ەكەنۇ دە ماشاقتاتى دا شۇعمالى دامۇ بەلسەن باستان كەشىرگەن، ادامزات وركەنيە- تىنىڭ العا باسۇى جانە حالقارالىق ئتارتىپنىڭ وزگە- رىسىندە قارايلاس ۇستانىم ۇستانعان. كەزەكەنگى جاعايداي جۇڭگو - گرەتسىيا قارىم - قاتنىاسىن ويدا- عىداي جالغاستىرۇ، ويداعىداي دامىشۇ نىدەتتەن كە- يىنگى ەكونوميكانى قايتا جاناندىردى جەبەۋگە پايدالى بولپ قانا قويماي، ەلمەيدك جونگە سالۇ جۇيەمسىن كەمەلدەندىرۇگە جەىلگى وركەنيەتنىڭ ئىيستى اقل - پاراستانن دا ارنايدى. ەكى جاق بىر - بىرىنىڭ وزەكتى مۇدەدسىن جانە جىتتى قاداالاپ وتىرعان كەلەلى سىتەرىن ۇزدىكىسز تۇردە ۇزارا ئۇستىسىپ جانە قولداپ، حالقارالىق قوعام ۇشۇن دوستىقتىڭ، ۇزارا سىندىمىدلىكىنىڭ ۇلگىسىن ورناتۇى: ”بىر بەلدەۋ، بىر جولدى“ بىرگە قۇرۇ جانە جۇڭگو — ورتا، شىعسى ەۋروپا ەلدەرى سەلبەست- گىن تەرەڭدەتەپ، حالقارالىق قوعامعا ۇزارا پايدا جەتكىزەتەن سەلبەستىك ونەگەسىن ورناتۇ، حالقارال-

شى جىيىڭ چەچيانىڭ زۇڭتۇڭىمەن، گرەتسىيانىڭ زۇڭلىيىمەن جەگە - جەڭگە تەلەفۇندا سۈيلىستى

لىق قوعامعا وركەنيەتتەر بىر - بىرىنەن ۇلگى الاتىن ونەگە ورناتۇ، دۇنيە جۇزىنىڭ بەيىتشىلىگىن جانە دامۇنى ىلگەرلەتۇ ۇشۇن، جاڭا ورتاق تانىم جانە كۇش - قۇات ۇيىستىرۇ كەرەك.

شى جىيىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: بىيل جۇڭگو - گرەتسىيا جالپى بەتتىك سىرتاەگىيالىق سە- رىكتەستىك قارىم - قاتنىاس ورناتقاندىنقىڭ 1۶ جىل- دىغى، كەلەر جىلى جۇڭگو - گرەتسىا دىپلوماتىيالىق قارىم - قاتنىاس ورناتقاندىنقىڭ 50 جىلدىغى. جۇڭگو جاق گرەتسىيا جاقپەن ەل باسقارۇداعى تا- جىريە ۇمس - كۇبىسىن كۇشەيتۇدى، ۇداستۇرلى دوستق بەن ناقتى سىتەر سەلبەستىگىن تەرەڭدەتۇ- دى، جۇڭگو - گرەتسىيا قارىم - قاتنىاسنىڭ تىڭ بە- لەسكە كوتەرىلۇىن ىلگەرىلەتۇدى قالايدى. جۇڭگو مەن ەۋروپيا ۇزارا قۇرۇمەت ەتۇ، پارىقتاردى ساقتاپ، ورتاتتىققا ۇمتىلۇ، ەسك اشپ، بىرگە يگە- لىككە كەنەلۇ رۇخسىن نەگىزگە لىپ، تىلدەشۇ جۇرگىزۇ ارقىلى سەلبەستىكتى تەرەڭدەتتى، بۇل ەكى جاقنىڭ ەۋدەسىنە ۇيلەسەدى. ۇاۋىز اعىمىنا دا ۇيلەسەدى، گرەتسىيانىڭ وسى جاعىندا ۇزدىكىسز بەل- سەندى رول اتقارۇىن ۇمىت ەتەمەن.

مېستوناكىس مىنالاردى بىلدىردى: گرەتسىيا جاق جۇڭگومەن بولغان قارىم - قاتنىاسقا وسكەلەڭ مان بەرەدى، ەكى ەلدىڭ جالپى بەتتىك سىرتاەنگىيا- لىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتنىاس ورناتقاندىنقىڭ 1۶ جىلدىمەن وراي ەتىپ، جۇڭگو جاقپەن ەكونوميكا- ساۋدا، ساياحات، جاسىل دامۇ سىياقتى تىلەۋرادىغى سەلبەستىكى كەشىيتىپ، وركەنيەتتىڭ تىلدەسۇندە ۇزارا ۇلگى الۇدى كۇشەيتىپ، ەكى جاق اقىلداسپ بەلگىلەگەن ئىۇيىندى نىسانداردى بىرگە ويداعىداي جۇرگىزىپ، ەكى ەل قارىم - قاتنىاسنىڭ اناغۇرلىم زور دامۇعا قول جەتكىزىۋىڭىلگەرىلەتۇدى ۇمىت ەتەمەن. اناغۇرلىم كوپ جۇڭگو كاسپورنىدارنىڭ گرەتسىياغا كەلىپ قارجى قوسۇىن قارىسى الامەن. بەييجىڭ قىسقى وليپىدادىنىڭ نايىستى بولۇنا تىلەك. تەمسىن. گرەتسىيا جاق ەۋروپا وداعىنىڭ جۇڭگومەن بولغان جالپى بەتتىك سىرتاەگىيالىق سەرىكتەستىك ۇزارا ۇلگى الۇدى كۇشەيتىپ، تىلدەسۇ مەن سەلبەس- تىكتى كۇشەيتۇىن قولدايدى. ەكى جاق قاتىستى وىرگىرلىك ماسەللەر جونىدە دە ەپكىر اۋىستىردى.

(باسى 1 - بەتتە)

تىغىلقتى دا ۇنىيدى شارالار پارەمەندى اتقارىلدى — لياڭجۇ ەسكى جۇرتى ارخەولوگىيا جانە قورغاۋ ورتالىغن قۇردى، يۇپىعاڭ رايو- نى “قالا دامۇنىنىڭ قايتا ايلىنىپ مادەنيەت مۇ- رالاردى قورعاۋدى سۇيەمەلدەۋ مەحنازىمىن” اتقارپ، لياڭجۇ ەسكى جۇرتى اۋماعىنان تىس قالانى دامتۇدا كىرگەن غىمشىنار قازد- نالىق كىرىستى ەسكى جۇرتتى قورعاۋعا سىتەتتى...

2007 - جىلى جۇيەسى كەمەلدى، كولە. مى زور لياڭجۇ بايىرىى قالاسى قايتىدان جۇرتپەن جۇزەدەستى: 2009 - جىلدان 2015 - جىلعا دەيىن 11 تۇسپادان قۇرالغان، مەڭگەرە- جىريە ۇمس - كۇبىسىن كۇشەيتۇدى، ۇداستۇرلى تىن كولەمى 100 شارشى كېلومەتر كەلەتىن لياڭجۇ بايىرىى قالاسىنىڭ سىرتقى قورشاما شۇ يىگىلگى جۇيەسى قالىبتاستى...

2016 - جىلى اېگىلىى ارخەولوگىنار شۇ باي، شىە جىشىڭ، خۇاڭ جېڭۇە، جاڭ خۇچەيىد- لىمىر باس شۇجى شى جىيىڭگە حات جازىپ، لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن ەرتەرەك دۇنيە جۇزد- لىك مادەنيەت مۇرالارى تىزمىنە تەڭكىزۇگە ۇتىنىش ەتۇدى جەدەللەتۇدى ۇمىت ەتتى. باس شۇجى شى جىيىڭ بۇل جونىدە: ”با- يىرىى ەسكى جۇرتتى ۇنىمىدى قورعاۋدى كۇشەيتىپ، ارخەولوگىيالىق قازۇ جۇمىستارىن ئۇيىندى تۇردە جۇيەلى جۇرگىزىپ، جۇڭجۇا وركەنيەتنىڭ ۇزاق تارىخى مەن قىمباتى قۇىن تانۇدى ۇزدىكىسز تەرەڭدەتۇ كىرەك.“ - دەپ ماڭغزىدە نۇسقاۋ بەردى.

2019 - جىلى 7 - ايدا ازەربايجاندا وتكە- زىلگەن 43 - كەزىكتى بىرەلسەكن مەمەلكەت- تەر ۇيىمى وقۇ - اعارتۇ، علمىم، مادەنيەت ۇيد- مىنىڭ دۇنيە جۇزىلىك مۇرالار كومىتەتى ھاجد- لىسىنەن قۇانىشى خابار جەتتى — لياڭجۇ بايىر- ى قالاسى ەسكى جۇرتى «دۇنيە جۇزىلىك مۇرالارى تىزمىنە» نەڭىزلىدى!

تۈركىن بولھاسا، بولاشاق بولماق ەمەس. 5000ناناشام ارخەولوگىيالىق قازۇ نە- ساندارى ۇتارتىپتى ورىستەتلىدى، جۇڭگو شە- كاراسى شىندەگى ەدەر كەزىندە يىگەردى، وركەند- يەتتىڭ قاينارى، جۇڭجۇا وركەنيەتنىڭ قالىپ- تاسۇى، دامۇى سىياقتى شەشۇشى سالالارداعى از- حەولوگىيا نىساندارى ئۇيىندى تۇردە اتقارىلدى...

13” - بەسجىلدىق” كەزىندە جۇڭگو ارخەولوگىيا. سى اسا مول ەلەۋلى جەتىستككە قول جەتكىز-

دى.

ۇزاققان ۇلامقان وركەنيەت جالغاستىلدە- ھى تارىخى كىتاپتارداعى ساراعىيان ەستەلىك- تىمىر عانا ەمەس؛ ۇلتىتق قان نامردى سومدايى-

تىن ەربىر بىرگە تاستا مادەنيەت سەنمىنىڭ زىدەرى تەرەڭ ويۇلى تۇر.

قورعاۋ:

”اتا - بالالارىمىز بىزگە قالدىرعان قۇندى مۇرا“

2020 - جىلى 11 - اي، جياڭسۇ ياڭجۇۋ. كانالدىڭ ەكى جاعالاۋىندا بار الاب جاسىل جەلكە جاملىمىپ، قۇستار قالقتاپ، سا- ھالدىقتار ەز جەرەدە ورنالاسىپ، جۇرگەن ساينىن جاڭا كورنىستىر كوزگە تۇسەدى. باس شۇجى شى جىيىڭنىڭ ياڭجۇۋ قالاسىنىڭ وقنۇم- تىگىنە ورنالماقن كانال ساۋان ەكولوگىيالىق مادەنيەت باققاشىنا كەلىپ، سۇعا جاقىن جا- ياۋلار جولىن بويلاپ جول بويى تەكسەرىپ كوردى.

”ۋىچىڭداى خانگوۋ كانالى چاڭجىياڭ وزەنى مەن خۇايىچى وزەنىن جالغەدى“. ەيزىدىڭ زامانىمىزدان بۇرىنغى 486- جىلى ۋ بەكىنىگىنىڭ بەگى فۇچاي جارىلقبەنەن خانگوۋ كانالنى سالدىرىپ، سۇ جولى ارقىلى چاڭجىياڭ وزەنى مەن خۇايىچى وزەنىن تۇتاس- تىرىپ، ورتا جازىقتى بىلەپ - توستەمەك بولدى. ەسلى اسكەرى ھاقساتپەن شاپىلغان ەپرىنشى كەنپەنىڭ ەڭ سوغىندا ۇزاق ۇاقتە- تىق ۇلى يىنجەنەرياعا قىبال جاساپتىن ماڭغزىد

لىندى قوعامدىق بىكىر ورتاسىن ازىرلەۋ كەرەك. ەمىجىلىس مىنالاردى تىلاپ ەتتى: ۇيرەنۇ، زەرەتتەنۇ - قىللاۋۇ، اقپارات ۇگىتى، ۇكىت لەكسىيا، ۇكىت تارىبە، زەرەتتەنۇ، ئتۇسىندىرۇ، سىرتقا تانىس- تىرۇ، پارتىيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسى سىياقتى ئتۇ- يىندى قىزمەتتەردى شىكەرلەي ويداعىداي سىتىپ، ۇيرەنۇدە تەرەڭدەتۇگە ۇمتىلىپ، ۇگىتتۇدە شەبەر- لىك كورسەتىپ، داپەيگىنلەندىرۇدە بىرىككەن كۇش كىندىك جاساۋىن ۇمىت ەتەمىن“. كەمەجايىدا باس شۇجى شى جىيىڭ قالا تۇرغىنلارمەن نىقلاستى اڭگىمەلەسىپ، ۇلكەن كانالدى قور- ەۋدى كوكەينىن شىعارمادى.

ۇزاق جىلدىلاردا ۇلكەن كانال سۇدان

كۇي ەستىرىپ، مەسكەندەن ەن شالقىقتىپ،

جۇڭجۇا ۇلتىنىڭ جۇڭكىلىپ بۇرقانعان تارىخىد- نىڭ ايبىندى ەننىن اسقاقتاپتى، تەرەڭ دە باي مادەنيەت ەماننى توتىداتى.

2014 - جىلى جۇڭگونىڭ ۇلكەن كانالى

«دۇنيە جۇزىلىك مۇرالار تىزمىنە» نەگىزىلد- دى. تەبىرەنۇدەن تىس، ماماندار الاڭداشۇدە- لىقتارىن دا ايىتتى: دۇنيە جۇزىلىك مۇرالار تىزمىنە ۇساتتى ەنگەن ۇلكەن كانال ابرىويد- مەن ۇمىر سۇرە الاما؟

مۇنداي الاڭداۋدىڭ نەگىزى جوق ەمەس.

ياڭجۇۋدى مىسالغا الايىق. وتكەن عا- سىردىڭ 50 ـ، 60 - جىلدىرمان باستاپ، كانال- دىڭ سانۋان ۇغىرىنە قىرۇار اۋىل شارۋاش- لىق دارىلەىرى زاۋودى، ەدارى - دارمەك زاۋودى، بويۇ جىمپيا زاۋودى سىياقتى كاسىپو- رىندار شوەىر لانىپ، قورشاعان ورتاسى اۋىر دارەجەدە بىلغاندى.

ۇزاق ۇاقىستان بەرى، ەجۇز مېلليوندا- عان جۇڭجۇا پەرزەنتتەرىن مەپەلەگەن وسى بايىرىى وزەن مۇرانى قورعاۋ قىسىمى زور بولۇ، جالغاستىرۇ - پايدالانۇ ساپاسى جوعارى بولەۋ، بايلىق، قورشاعان ورتا جاعىدايى قاناق بولۇ، ەكولوگىيالىق كەڭىستىگىنىڭ يەمە- ىدەلۇى اۋىر بولۇ سىياقتى كورنەكتى ماسەللەر مەن قىيىشلىقتارعا تاپ بولدى.

تارىخى مادەنيەت مۇرالارى جونىنەن ايقاندا، قورعاۋ ماڭگى ەپىرىنشى ورنىدا تۇرا-

دى. 2017 - جىلى باس شۇجى شى جىيىڭ ما- ڭغزىدى نۇسقاۋ بەردى: ۇلكەن كانال اتا - با- بامىز بىزگە قالدىرعان قۇندى مۇرا، جىلجىما- لى مادەنيەت، بىمىر تۇتاس جوسبارلاپ ويدا- عىداي قورعاۋ، ويداعىداي جالغاستىرۇ، ويدا- عىداي پايدالانۇ كەرەك.

ياڭجۇۋ ۇلكەن كانالدىڭ ەكولوگىياسى ۇشىن ”جىلىنا 200 مىلليون بۇاننان استام سالىق تاپسىراتىن” جىمپيالىق زاۋودتاردى جاپتى؛ چاڭجۇۋ دۇنيە جۇزىلىك مادەنيەت مۇراسى قانالىدى قورعايتىن ەلمىزەدگى ال- ھاشقى جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجىنى شىعاردى؛ حىنان مۇزرا ارخېۋەتەرى مەن قاداغالۇ جۇيە- سىن ورناتىپ، ۇلكەن كانالدىڭ سۇ ساپاسى، سۇ موراشەرى، قورشاعان ورتاسى سىياقتى اھۋالداردى ەدەر كەزىندە يىگەردى...

2019 - جىلى 2 - ايدا جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتەتى كەڭەسى، مەملە- كەتتىك كەڭەس كەڭەسى» ۇلكەن كانال ما- دەنيەتن قورعاۋ، جالغاستىرۇ، پايدالانۇ جوبا قىلدى. ۇلكەن كانال تارىخىنىڭ شت جاڭا تاراۋىن اشتى.

42 - كەزەكتى دۇنيە جۇزىلىك مۇرالار جىنالىسىندا دۇنيە جۇزىلىك مۇرالار كومىتەتى ەلمىزدىڭ ۇلكەن كانالىدى قورعاۋ، باسقارۇ قىزمەتىن بارىنشا القادى. جىنالىستىڭ بايانداما- سىندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتلىدى: جۇڭگو مۇرالاردى قورعاۋ جانە باسقارۇ قىزمەتى جاق- تارىنداعى ماسەللەرگە توتەپ بەرۇ ۇشۇن قىرۇار قىزمەتتەر سىتەدى، بۇل ەرەكشە كوز تارتادى ”ارى ماڭغزىد ماڭگە يە.

2019 - بەسجىلدىق” مەزگىلىندە ەلمىز- دىڭ مادەنى ەسكەرتكىشتى قورعاۋ سەرىپنى ۇزدىكىسز ارتىپ، 2000نان استام ئىۇيىندى مادەنى ەسكەرتكىشتى قورعاۋ پىنجەنەرياسى جىلجىمالى مادەنى ەسكەرتكىشتەردى جاپپاي تەكسەرۇ، تىزمىگە اۋ اياقتالىپ، مەملەكەت يىلگىندەگى جىلجىمالى مادەنى ەسكەرتكىشتەردىڭ اسا مول ”قورىنا“ انىق كوز جەتكىزىلدى؛ مادەنى ەسكەرتكىشتەرگە ساپاينىن زاڭعا قايشى دلەولاردى بايقلاپ تەكسەرۇ، شاقىرىپ اڭگە- ھەلەسۇ مەحنازىمى ورناتىلىپ، جاساندى سە- رىكپەن قاشتقان بارلاۋ ارقىلى قاداعالاۋ ورىستەتىلىپ، زاڭعا قايشىلىق جاساعانلاردى مالىمەدەۋدى قايلداۋ مەحنازىمى كەمەلدەندىد- ىردى...

”مادەنى ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋدىڭ ۇزى دە ساپاسىي ناتىجە“ — باس شۇجى شى جىيىڭ قايتا - قايتا دارىپتەگەن عىلىمى ۇستانىم مۇنارالى مېنىبەگە شىعا الاتىن، بايىرىى مۇنارالاردى كورە الاتىن، اۋىل ساعىنىشىن ەستە ساقاپتىن كوركەم كارتىناتى بايتاق جۇڭجۇا دالاسىندا بىرتەندەپ ورنەكتەدى.

جالغاستىرۇ:

”جاڭا داۋىردە جۇڭقوشا سوتسىيالىزىمگە تاباندى بولۇعا جانە ونى دامىتۇعا رۇحانى تىرەك ازىرلەۋ“

2020 - جىلى 9 - ايدىڭ 28 - كۇنى از- حەولوگىيا سىندى بىمىرشاما تىلك تاقىرىپ جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتە- تى ساپاسى، بىۋروسىنىڭ تويىتق ۇيرەنۇى سا- باققانناسىا كىردى.

ئۇستىندىرۇشى چىن شىگىسان — جۇڭگو قوعامدىق عىلمىدار اكادەمىياسى ارخەولوگىيا

زەرەتتەنۇ ورنىنىڭ باستىعى، جۇڭجۇا وركەنيەت- نىڭ توركىنىن تەكىنۇ پىنجەنەرياسى جانە ”از-

حەولوگىيالىق جۇڭگو“ كەلەلى نىسانىنىڭ ھامانى. 6 كۇن بۇرىن اشىلغان وقۇ - اعارتۇ، مادەنيەت، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دەنە تارىبە سالاسى ماماندارى ۇاڭلدەرد- نىڭ اڭگىمەسى جالغىسىلىنىدە باس شۇجى شى جىيىڭنىڭ چىن شىگىساندى قاتىععان سوزگە شىققان ۇاڭكىلدەرەمەن شىكەرلەي اڭگىمەلەستى.

”ۇيرەنۇدىڭ نەڭىزگى تاقىرىمى ەلمىز- دىڭ ارخەولوگىيالىق ەڭ جاڭا بايقاۋلارى جانە ونىڭ ماڭزى“. چىن شىگىسان ەسكە لىپ بىلاي دەدى: باس شۇجى كوپتەنگەن ارخەو- لوگىيا نىساندارنىڭ بارىنە توتەنشە كوڭىل ەبولدى ەزى ارخەولوگىيا جانە تارىخ زەرەتتەنۇ قىزمەتىن ويداعىداي سىتەۋگە تىلاپ قويدى، سونىڭ ىمىرى ”ارخەولوگىيالىق تابىستاردى اشۇ، رەتتەنۇ، شەشىپ ئتۇسىندىرۇ قىزمەتىن ويداعىداي سىتەنۇ“.

سام جامىراغان اسبان استىندا، دۇنخۇاڭ موگاۋ ۇڭغىرى 1000 جىلعا جالغاستى.

ساياحاتشىلار ۇڭغىردىڭ الدىنا كەلىپ، قولفوندىرانى لىپ، AR قارىتاسىن اشسا، 9 ئتۇستى بۇغىنىڭ قابىرعا سۇرەتتىك ۇشتەن ”ۇشىپ تۇسكەنن“ كوردى. ەنداي عىلم - تەحنىكالىق ادىمستەن پايدالانىپ، مادەنيەت قۇنىن اڭىگەلۇ، دۇنخۇاڭ مادەنيەتىن كوپ از- نەمىن اڭماتۇ ەدىسى قايران قالدىرادى ەزى سەرىپلىتپ تاستايدى.

”موگاۋ ۇڭغىرىن ويداعىداي قورعاۋ، دۇنخۇاڭ مادەنيەتن ويداعىداي جالغاستىرۇ كەرەك“ — باس شۇجى شى جىيىڭنىڭ تىق- لاستى تاپسىرماسى دۇنخۇاڭدىقتاردىڭ قۇلا- عىندا قاي - قاشان دا جالغىرىپ تۇردى.

2019 - جىلى كۇز باسى، حشى دالزىندە جانعا جايلى كۇزگى سامال ەسىپ تۇردى. بەييجىڭتىن ۇشاقپەن دۇنخۇاڭ قالاسىنا جەتكەن باس شۇجى شى جىيىڭ موگاۋ ۇڭگە- رىنە توتە بارىپ، موگاۋ ۇڭغىرىنىڭ تارىخىي وزگەرىسى مادەنى ەسكەرتكىشتەردىڭ قورعاۋ، زەرەتتەلۇ اھۋالنا تەكسەرۇ جۇرگىزدى.

دۇنخۇاڭ زەرەتتەنۇ ورنىندا قاتىستى ما- ھاندارمەن، وقىمىستىلارمەن جانە مادەنيەت ورنىدارنىڭ ۇاڭكىلدەرىمەن اڭگىمە ەماجلىس وتكىزگەن كەزىدە، ول ”دۇنخۇاڭ مادەنيەتن زەرەتتەنۇ مەن اسقاقتاتۇعا“ ناقتى تىلاپ قويدى: ”وعان قاشتىلعان جۇڭجۇا ۇلتىنىڭ ما-

دەنيەت رۇخىن، مادەنيەت دارقاندىغىن اشپ كورسەتىپ جانە مادەنيەت سىنمىن ايشىقتاپ، جاڭا داۋىردە جۇڭقوشا سوتسىيالىزىمگە تاباندى بولۇعا جانە ونى دامىتۇعا رۇحانى تىرەك ازىر- لەۋىمىز كەرەك“.

بۇل دۇنخۇاڭدىقتارعا عانا قاراتىلغان ۇمىتى بولىپ قالماستان، ونان دا ماڭغزىدە- سى، بۇكىل ەلدەگى مادەنى ەسكەرتكىش قىز- ەمتكەرلەرنە قويعان تالابى.

پارتىيا 18 - قۇربلىناتىن بەرى، ”مۇرا- جاي ورلەۋى“ ۇزدىكىسز كوتەرىلىپ، ارخەو- لوگىيالىق جىتىستىكتەر مەن تارىخىي زەرەتتەنۇ اداھانلاردى جۇڭجۇا وركەنيەتنىڭ شۇعالاسىن قايتا تانۇعا باۋرادى.

13” - بەسجىلدىق” مەزگىلىندە بۇكىل ەلدەگى مۇزاجايىلار جىلىنا 20 مىڭنان استام ۇمىل بىتىشە“ سىياقتى مادەنى ەسكەرتكىش تۇ- رىندەگى تەلەۋىزىيا باعدارلامالارى جاپپاي جاقسى باعاغا يە بولدى، «كۆكۇنىڭ تولىق كورنىسى»، «قۇورشاق اتتى اسكەرلەردىڭ تولىق كورنىسى» سىياقتى بىمىر توپ سىپىرلى جالپى كورنىستىك كورمە زالى نىسانى كورەر- مەنئەردىڭ مادەنى مۇرا ورنىدارىن ۇيلەرىند- دە تۇرىپ ”ارالاۋىنا“ مۇمكىندىك جاسادى؛ 3 مىلليون 460 مىڭ جىلجىمالى مادەنى ەسكەرتكىش ساندى مالىمەت يىنفورماتىياسى قوعامعا اشىق جاريالانىپ، مادەنيەت جاساە- پارزدىق ونىمەدەرن تۇتۇندىڭ مەملەكەتتىك جاڭا ورلەۋىن كوتەردى...

”مادەنى ەسكەرتكىشت